

[3 Hours]

[Total Marks : 100]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B:

1. All questions are compulsory.
2. Each question carries equal (20) marks.
3. Draw neat diagrams and use of examples wherever necessary.
4. Use of simple calculator is allowed.

1. Explain ANY TWO of the following : (20)
 - a) How does 'opportunity cost' affect decision making? Explain this with the help of two examples.
 - b) Explain with the help of an example why rational people think on the margin.
 - c) Benefits from exchange principle with the help of two examples.
2. Examine ANY TWO of the following : (20)
 - a) Explain the difference between Micro Economics and Macro Economics.
 - b) Explain the circular flow of income.
 - c) Plot a graph for the following function and explain. $Y = 14 + 5X$
3. Attempt ANY TWO of the following : (20)
 - a) What is meant by price elasticity of demand? What are the types of price elasticity of demand?
 - b) Explain market equilibrium with the help of a diagram.
 - c) Given the supply schedule of three individuals, derive the market supply schedule and market supply curve :

Price (in ₹)	Individual 'A' Quantity Supplied (Unit)	Individual 'B' Quantity Supplied (Unit)	Individual 'C' Quantity of Supplied (Unit)
10	05	07	09
20	10	14	18
30	15	21	27
40	20	28	36
50	25	35	45

4. Attempt ANY TWO of the following : (20)
 - a) What is meant by Trade? Explain free trade policy.
 - b) Explain the concept of absolute cost advantage.
 - c) Given two countries: India and Japan producing two goods TV and mobile phones, the cost of production is shown in the following table :

Countries	Goods	
	Hours needed to produce 1 unit of the goods	
	TV	Mobile Phones
Japan	50 Hours	25 Hours
India	20 Hours	50 Hours

- i) How many unit of TV and Mobile Phones can the countries produce in 300 hours?
- ii) Draw the production possibility curves for both these countries.

5. Attempt ANY TWO of the following : (20)
 - a) Explain the principle of Responses to incentives.
 - b) Explain 'Economist as Policy Advisor'?
 - c) What is meant by market demand? Explain with the help of market demand curve.
 - d) What is meant by Protective trade policy? Explain.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

(एकूण गुण : १००)

- सूचना : १. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
 २. प्रत्येक प्रश्नाला समान (२०) गुण आहेत.
 ३. आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा आणि उदाहरण द्या.
 ४. साध्या गणकयंत्राचा वापर करण्यास परवानगी आहे.

१. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा :

(२०)

- अ) निर्णय प्रक्रियेमध्ये संधी (त्याग) खर्च कसा परिणाम करतो हे दोन उदाहरणांच्या सहाय्याने स्पष्ट करा.
 ब) विवेकी माणसे (लोक) सीमांत लाभाचा विचार का करतात हे उदाहरणांच्या सहाय्याने स्पष्ट करा.
 क) विनिमयापासून लाभ हे तत्त्व दोन उदाहरणांद्वारे विशद करा.

२. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्नांचे परिक्षण करा :

(२०)

- अ) सूक्ष्मलक्षी अर्थशास्त्र आणि समग्रलक्षी अर्थशास्त्र यांतील फरक सांगा.
 ब) उत्पन्नाचा चक्रीय प्रवाह स्पष्ट करा.
 क) खालील कार्यात्मक फलनाचा आलेख काढून विश्लेषण करा. $Y = 14 + 5X$

३. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा :

(२०)

- अ) मागणीची किंमत लवचिकता म्हणजे काय? मागणीच्या किंमत लवचिकतेचे प्रकार कोणते आहेत?
 ब) बाजार समतोल आकृतीद्वारे स्पष्ट करा.
 क) तीन व्यक्तीचे पुरवठा पत्रक दिलेले आहेत, त्यावरून बाजार पुरवठा पत्रक व बाजार पुरवठा वक्र काढा :

किंमत (₹)	‘अ’ व्यक्तीचे पुरवठा परिमाण (नग)	‘ब’ व्यक्तीचे पुरवठा परिमाण (नग)	‘क’ व्यक्तीचे पुरवठा परिमाण (नग)
१०	०५	०७	०९
२०	१०	१४	१८
३०	१५	२१	२७
४०	२०	२८	३६
५०	२५	३५	४५

४. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा :

(२०)

- अ) व्यापार म्हणजे काय? मुक्त व्यापार धोरण स्पष्ट करा.
 ब) निरपेक्ष खर्च लाभाची संकल्पना स्पष्ट करा.
 क) भारत आणि जपान हे दोन देश दिलेले आहेत. हे दोन देश टीव्ही आणि मोबाईल फोन चे उत्पादन करतात. त्यांच्या उत्पादनाचा खर्च खालील तक्त्यांमध्ये दिलेला आहे:

देश	वस्तू	
	एक नग वस्तूच्या उत्पादनासाठी आवश्यक लागणारे तास	
	टिव्ही (दूरदर्शन)	मोबाईल फोन
जपान	५० तास	२५ तास
भारत	२० तास	५० तास

- १) ३०० तासामध्ये हे दोन देश दूरदर्शन (टीव्ही) आणि मोबाईल फोन या वस्तूचे किती उत्पादन करू शकतील?
- २) या दोन्ही देशांचा उत्पादन शक्यता वक्र काढा.

५. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा :

(२०)

- अ) उत्तेजनास प्रतिसाद हे तत्त्व सांगा.
- ब) अर्थशास्त्रज्ञ (अर्थतज्ञ) हे एक धोरण सल्लागार असतात, स्पष्ट करा.
- क) बाजार मागणी म्हणजे काय? आकृतीच्या सहाय्याने बाजार मागणी वक्र स्पष्ट करा.
- ड) संरक्षित व्यापार धोरण म्हणजे काय? स्पष्ट करा.